

на вантажні перевезення зменшився на 15,8%, тоді як попит на пасажирські перевезення впав на 52,9% [4]. До середини червня 2020 р. неактивний авіафлот в світі збільшився майже до 14400, або понад 2/3 з 22000 магістральних пасажирських лайнерів [2; 4; 5]. Оскільки рух авіатранспорту може не повернутися до допандемічного рівня до 2024 р., в світі прискорюється утилізація старих, менш економічних технічних засобів, у тому числі Boeing 777, Airbus A330 та A380 (їх замінюють на новіші A350 і Boeing 787).

Підводячи висновки, зазначимо, що без кредитів або державної допомоги авіалініям і авіабудівним компаніям буде важко подолати кризу, спричинену пандемією COVID-19. Під загрозою зникнення можуть опинитися саме невеликі перевізники, які ще не встигли закріпитися на ринку або обслуговують лише сезонні літні рейси [4; 5]. Значно менше криза торкнеться компаній, які мають суттєву державну підтримку, або великих авіакомпаній, що мають можливість залучити значні додаткові кошти на ризичних умовах.

Перелік використаних джерел:

1. Hollinger P. How coronavirus brought aerospace down to earth. Financial Times, 2020, 20 April.

2. Pope C. COVID jab: Ryanair will not ask for proof of vaccination within EU. The Irish Times, 2020, 24 November.

3. Harper L. Air cargo capacity crunch to vanish as recession takes hold. IATA, 2020, 28 April.

4. Вплив пандемії COVID-19 на авіацію. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/COVID-19> (дата звернення: 22.03.2021).

5. Длугопольський О.В., Длугопольська Т.І. Пандемія 2020 та її вплив на глобальний економічний розвиток: криза авіаційної галузі. Problems and perspectives of modern science and practice: Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference (27-28 April 2020). Stockholm, Sweden, 2020. pp.326-329.

Длугопольська Тетяна, Хіта Мар'яна
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Стрімке поширення пандемії COVID-19 суттєво вплинуло на розвиток світової економіки в цілому та міжнародного ринку праці зокрема. Економічна криза, спричинена наслідками світової пандемії, негативно вплинула на рівень зайнятості, показники безробіття та трудову міжнародну мобільність. Карантинні обмеження та ряд протиепідеміологічних заходів обмежили діяльність більшості галузей економіки, до того ж змінили ринкові умови та тенденції його розвитку.

Уряди усіх країн світу прикладали чималі зусилля щодо подолання негативних наслідків, спричинених пандемією COVID-19. Заходи були спрямовані на підтримку ліквідності компаній, субсидування заробітної плати та мінімізацію втрати робочих місць. На жаль, незважаючи на активну підтримку держав, рівень світового безробіття залишається доволі високим. А вже починаючи із кризи 2008-2009 рр., світовий рівень безробіття щороку поступово знижувався, досягнувши 6%. Але із початком 2020 року і стрімким поширенням коронавірусу рівень безробіття різко зріс на понад 30%, досягнувши показника 8% (травень 2020 року) від загальної кількості економічно активного населення. За даними станом на грудень 2020 року, світовий рівень безробіття становить 7,49%. [1]

Саме економічне відновлення після кризи, спричиненої пандемією та карантинними обмеженнями, визначить напрям розвитку міжнародного ринку праці. На сучасному етапі його розвитку можна виділити наступні тенденції: пропозиція робочої сили перевищує попит на неї, збільшення частки віддалено зайнятого населення та зменшення потоків трудової міграції.

У зв'язку із тимчасовим припиненням діяльності більшості компаній, чимало працівників були змушені або шукати роботу в інших сферах економіки (які менше постраждали від карантинних обмежень), або брати відпустку за власний рахунок, або ж погоджуватись на неповну зайнятість. Усе це призвело до зменшення доходів робочої сили та пошуку альтернативних джерел заробітку. Таким чином, посилилась конкуренція на ринку праці. Якщо допандемічний ринок праці характеризувався підвищеним попитом на робочу силу, то післяпандемічний ринок характеризується зниженим попитом та підвищеною пропозицією робочої сили, тобто спостерігається так звана праценадлишкова кон'юнктура ринку. [2] Така ситуація є безпосереднім наслідком введення карантинних обмежень щодо діяльності певних сфер економіки як-от готельно-ресторанної галузі, туризму, промисловості та будівництва.

Ще однією тенденцією розвитку міжнародного ринку праці є зменшення потоків трудової міграції. Оскільки чимало держав ввели додаткові обмеження на в'їзд до країни нерезидентів, то рівень трудової міжнародної мобільності також знизився. Причинами цього слугують недостатня наявність робочих місць, знижені обсяги споживання та виробництва, локдаун. Через це знизився попит на робочу силу трудових мігрантів. Однак варто зазначити, що зі зняттям усіх карантинних обмежень, попит на трудових мігрантів знову зросте.

Також в умовах світової пандемії відбувається поглиблення глобалізаційних процесів на міжнародному ринку праці. Оскільки віддалена робота за межами офісу набула значного поширення, то чимало кваліфікованих працівників отримали змогу працювати віддалено в іноземних компаніях, при цьому залишаючись у країні свого постійного місця проживання.

В період локдауну та суворих карантинних обмежень близько 72% компаній перейшли на дистанційний режим роботи, що є незвичним для традиційного ринку праці. Якщо у 2019 році 16,4% зайнятого населення

працювало віддалено на постійній основі, то за прогнозами аналітиків у 2021 році їх число зросте до 34,4%. [3] Власне, тенденція до зростання числа дистанційно зайнятого населення спостерігалась і до пандемії, однак науковці не очікували такого різкого зростання обсягів дистанційного режиму роботи. Це своєю чергою спричинить ряд наслідків для багатьох галузей економіки, зокрема транспортної сфери, нерухомості чи торгівлі.

Сучасні тенденції розвитку ринку праці є невід’ємною його складовою і тим чи іншим чином сильно на нього впливають. Незважаючи на те, що уряди країни доволі швидко зреагували на поширення пандемії та вжили ряд застережних заходів, все ж залишаються певні ключові виклики для подальшого розвитку ринку праці. Хоча існують сподівання, що у другій половині 2021 року відбудеться потужне економічне відновлення із впровадженням вакцинації проти COVID-19, світова економіка все ще стикається з високим рівнем невизначеності, і існує ризик нерівномірного відновлення. Останні прогнози свідчать про збереження дефіциту робочих місць в 2021 році. Навіть за оптимістичного сценарію, світова економіка та міжнародний ринок праці зокрема не зможуть повністю відновитись в 2021 році [2].

Перелік використаних джерел:

1. Unemployment in the world. (2001–2021). [Dataset]. URL: <https://knoema.com/search?query=world%20unemployment%20rate> (Last accessed 23.03.2021)
2. ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Seventh Edition *International Labour Organisation*. 2021. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf (Last accessed 23.03.2021)
3. Chavez-Dreyfuss G. The number of permanent remote workers is set to double in 2021. *World Economic Forum*. 23.10.2020. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/permanent-remote-workers-pandemic-coronavirus-covid-19-work-home> (Last accessed 23.03.2021)

Зварич Роман

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

КРИЗОВЕ ТЛО ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Кризове тло глобальної економіки відображає загрози, що глобальна нестабільність та економічні суперечності можуть призвести до руйнування існуючого економічного порядку. Метасистемні характеристики глобальної економіки не позбавляють залежності від мегарегіональних та національних економік з різними темпами розвитку. Подібні диспропорції особливо помітні після кризи. Дисгармонізація темпів розвитку економік мегарегіональних